

**KARACAN, Erhan, PERFORMANS ESASLI BÜTÇELEME SİSTEMİ VE TÜRKİYE  
UYGULAMASI**  
DPT Uzmanlık Tezi, Ankara, 2010.

---

---

**ÖZET**

**Planlama Uzmanlığı Tezi**

**PERFORMANS ESASLI BÜTÇELEME SİSTEMİ VE TÜRKİYE UYGULAMASI**

**Erhan KARACAN**

Çıktılar ve sonuçlar çerçevesinde performansa odaklanan performans esaslı bütçeleme sistemi, günümüzde çoğu ülke tarafından kabul edilmekte ve uygulanmaya çalışılmaktadır. Bu bütçeleme sisteminin esas amacı, kaynak tahsislerinin gösterilen performansa bağlı olarak doğrudan yönlendirilmesi değil, performans bilgisinin bütçe sürecine dahil edilmesiyle kamu sektörünün etkinliği ve etkililiğinin artırılmasıdır. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi, kamu idareleri tarafından sonuç odaklı amaç, hedef ve önceliklerin plan ve programlarla kamuoyuna açıklanması ve hesap verebilirliğin performans bilgisi temelinde sağlanması ile mümkündür.

Ülkelerin politik ve idari yönetim sistemleri ile kamu örgütlenmesindeki farklılıkların dikkate alınmasıyla uyumlaştırılan performans esaslı bütçeleme sistemi, farklı ülkelerde çeşitli enstrümanlarla farklı biçimlerde uygulanmaktadır. Türkiye’de performans esaslı bütçeleme sisteminin çerçevesini, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu belirlemektedir. 5018 sayılı Kanunda performans esaslı bütçeleme sadece bir bütçeleme sistemi değil, stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporu bileşenlerinden oluşan stratejik yönetim döngüsünün uygulama aracıdır.

5018 sayılı Kanunun mali yönetimimiz açısından köklü değişiklikler getirmesi, kamu idarelerini yeni ve her biri reform niteliğinde olan araçlarla tanıştırmayı ve Türkiye’de klasik bütçe uygulamasından performansın esas alındığı bütçeleme sistemine geçilmeye çalışılması gibi nedenlerle bu çalışma, Türkiye’deki sistemin kamu idarelerince başarılı bir biçimde uygulanabilmesi için mevcut durumun analizini yapmayı ve önerilerde bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmada OECD genelinde ve dört ülke özelinde performans esaslı bütçe sistemleri analiz edilmiş; ilk stratejik planlar, performans esaslı bütçeleme sistemine somut temel oluşturması açısından bu tez kapsamında gerçekleştirilen ve 27 idareyi kapsayan bir araştırma çerçevesinde incelenmiştir. Bu çalışmaların sonucunda performans esaslı bütçeleme sisteminin Türkiye uygulamasındaki mevcut ve olası problemler sekiz temel konu ile stratejik plan ve performans programı uygulamaları çerçevesinde analiz edilmiştir. Bu analiz sonucunda uygulamanın iyileştirilmesi için kamu idarelerindeki kurumsal kültürel ortamın iyileştirilmesi, TBMM’nin bütçe sürecindeki etkinliğinin artırılması, orta vadeli çerçevenin güçlendirilmesi, üst politika belgeleri ile stratejik plan ilişkisinin artırılması, strateji geliştirme birimlerinin kapasitesinin artırılması, stratejik plan ve performans programlarının bütçe müzakerelerinde etkili bir biçimde kullanılması ve stratejik planların özellikle ölçülebilirlik açısından iyileştirilmesi gerektiği ortaya konulmuştur.

**Anahtar Kelimeler:** Bütçe sistemleri, performans esaslı bütçeleme sistemi, performans, performans ölçüsü, performans bilgisi, stratejik yönetim, stratejik plan, performans programı, faaliyet raporu

## ABSTRACT

### Planning Expertise Thesis

#### PERFORMANCE BASED BUDGETING SYSTEM AND TURKISH CASE

Erhan KARACAN

Today, the performance based budgeting system which focuses on performance in the context of outputs and outcomes is adopted and being tried to be implemented by most of countries. The main aim of this budgeting system is not to channel resource allocation directly on the basis of performance but to increase public sector efficiency and effectiveness by including performance information in budget process. This objective can be achieved when result based goals, targets and priorities are made public by public administrations through plans and programs and accountability is ensured on the basis of performance information.

Performance based budgeting which is harmonised by considering differences in political and governmental systems of countries is being implemented differently with various instruments in different countries. In Turkey the framework of performance based budgeting is provided by the Public Financial Management and Control Law No. 5018. In Law No. 5018, performance based budgeting is not only a budgeting system but also an implementation tool for the strategic management cycle consisting of the strategic plan, performance program and activity report.

This study aims to analyze the current situation and make suggestions so that the system in Turkey can be implemented successfully by public administrations, because of the fact that Law No. 5018 is bringing radical changes in terms of financial management and introducing new instruments each of which constitutes a reform and efforts are continuing to transform classical budgeting in Turkey into a budgeting system which is based on performance.

In this study, performance based budgeting systems across OECD countries in general and in four particular countries were analyzed; in order to provide a concrete basis for the concept of performance based budgeting, the first strategic plans were examined in a research comprising 27 administrations which is conducted as a part of this study. As a result of these studies, the current and potential problems in Turkish case of performance based budgeting system have been analyzed in the context of eight basic issues and implementations of strategic plan and performance programme. In consequence of this analysis, it has been concluded that developing the institutional culture at public administration, increasing efficiency of Grand National Assembly of Turkey in budget process, strengthening the medium term framework, increasing the relations of high level policy documents and strategic plan, increasing the capacity of strategy development units, taking into consideration the strategic plans and performance programs effectively in the budget negotiations and improving strategic plans especially in terms of measurability are the necessary subjects to improve the implementation.

**Key Words:** Budget systems, performance based budgeting system, performance, performance measure, performance information, strategic management, strategic plan, performance program, activity report